

propositionen här om, hufwudsaktligast på den grund, att "Svenska folket har af ålder want sig att se högsta lagstifningen i regentens hand, och att fästa sin säkerhet wid öfvertygelsen, att hans beslut äro högsta rättwisans, och i synnerhet lärer menigheten hwarken lätt kunna eller gerna wilja beröfwas den enkla, men sädna tro, att konungen affäger Guds domar." Af detta, från affeende på folkets känsla så riktigt hentade motiv, det derföre alla, äminstone de fleste, wäl torde böra gilla, kan dragas ännu ett, det neml. att om grundlagen upphörde att bestå, det konungen äger i Högsta Domstolens beslut deltaga, och att man således endast hade att anses detta som en wänlig rätt, såsom enskilde lagstiftningens dom, skulle denna domstol snart förlora sitt, såsom den högsta rätten, betryggande anseende, och snart skulle det hända, att den blef blott en högre instans, från hwilken man efter hand började att appellera directe till konungen, så att hos oss skulle förnyas, hwad med det heliga Romerska rikets Kammer gärligt inträffat. Man må ej inwända, att Confidentialitet sätter hinder deremot; ty för ett helt folks smänsligom utbildade och stadgade öfvertygelse, gäwes laga, på papper skrifna, återhållande straffor. Och detta anseende sättes så mycket mera på spel, som Högsta Domstolen, i fall konungens twen-
delighet i det upphörde, icke mera hade att bestim-
ma, att den wid alla sina beslut och domar bör, till yttersta
grad wara mån, om att bibehålla konungens wärdighet,
såsom alltid tänkt att i detta beslut hafwa deltagit.
Men just emedan domstolen handlar i konun-
gens namn, samt under dess secret utfärdar sina be-
slut, bör det wara domstolens högsta ögnamärke,
att med den noggrannhet i pröfningen och den wi-
sa betänksamhet i utslaget, yttra sig öfwer förekom-
mande mål, att detta höga anseende icke på något
sätt må förnärmis. Walet af de personer, hwilka
sola utgöra Justitiae-Rådet, är alltså kanske det
aldra wigtigaste och bestimnersammaste af alla, den
styrelsen har att verkställa. Det förswäras ännu
mera genom det stadgande i Grundlagen, att leda-
mbernes halfwa antal skall wara frälse, det andra
ofrälse. Skälet till detta bud är swårt att uppgif-
wa, då det annars hör till andan af vår närwa-
rande Constitution, att icke affe någon ståndskilnad,
utan äro alla, såsom Swenske medborgare, lika un-
derkastade och lika skyddade af lagen. Men deremot
är lätt att inse, hwilka swårigheter af detta stad-

gande läggas i wägen för det ändamålsenliga be-
sättandet af ett ledigblifwet rum i Högsta Domstolen.
Om t. ex. en frälse ledamot afgår, men för ögon-
blicket icke någon annan rätt skicklig frälse, ehuru wäl
en ofrälse, person är till hands att intaga detta
rum, får denne, med hwilken alla rättsblände och
hela landet skulle wara wäl belåten, icke inkallas,
emedan det bestämda antalet af sex ofrälse ledamö-
ter icke må öfwerstigas. Om nu detta, i det här e-
xempelwis gifna fallet skulle kunna afhjelpas der-
med, att den skicklige ofrälse adlas och sedan gres
till Justitiae-Råd, (ehuru redan deri ligger ett slags
förnärmis af en duglig mans wärdighet, att hans
duglighet icke skall beröfwas och användas förr än
man tillagt honom någon ting, som han icke efter-
sträfwat och hwarmed han, i wisa fall, möjligen
skulle sinna sig föga belåten), så kan denna nödhjelp
äminstone icke tillgripas, om den afgångne wore en
ofrälse och den skicklige wore frälse; ty hans adelskap
kan honom icke beröfwas.

Att sådana, som de exempelwis uppgifna fallen
skulle kunna inträffa, inses af en hwar som erinrar
sig hwad af Högsta Domstolen erfordras. Den skall
neml. icke allenast döma så, att föresällningen om
den högsta, owänfliga rättwisans i konungens per-
son, icke på något sätt upphäwes eller förnärmis, utan
den har desutom (enl. 19 §. R. O. F.), att förklara la-
gens rätta mening, d. å. att intränga i och öfwer-
tygande utwecka lagstiftarens affigt med hwarje lag-
bud, samt att yttra sig (enligt 25 §. R. O. F.) öfwer
alla de nådeansökningar, som konungen i statsrådet
föredragas, o. s. w. En sådan domstol kan natur-
ligtwis icke, under något wilkor, sammansättas af
omogne ynglingar, af personer hwilkas rykte i nå-
got affeende är twetydigt, af låttingar, hwilka af
slapphet och finneströghet, i sduen och maklighet före-
tora uppmärksamheten på sitt wigtiga fall, af såda-
na hwilka antingen i följse af instränkt naturligt be-
grepp, eller af bristande kunskaper, ännu mindre af
bristande wilja, icke kunna följa med och icke till he-
la sin omfattning och till alla dermed sammanhän-
gande omständigheter öfwerse de ämnen, hwilka till
Högsta Domstolens behandling hänstutas. Zete heller
kan det, för att intaga den högsta domare platsen,
wara nog, att blott hafwa fört protocollet eller del-
tagit i voteringen wid en öfwer rätt, likafå litet som
att blott routinerat såsom ordförande wid en under-
domstol, eller blott theoreticerat på sin kammar, eller

i en kathedr, så mycket mera som Grundlagen uttryckligen bestämmer: att till Justitiæ-Råd ingen annan må utses, än den, som i domare värf ädaga lagt insigt, erfarenhet och redlighet. Naturen af Högsta Domstolen, såsom den yttersta instansen, och hvars mistag i dom, i fall ett sådant skulle äga rum, icke vidare kan rättas, gör det nödvändigt, att, då här alldeles icke går an att lita på fördragande, uppsatta berättelser och föregående utredningar, utan den nogaste egna sakkänedom erfordras, hvarje ledamot måste använda den oförtrunaste sitt, den yttersta noggrannhet, den djupaste besinnning och den säkraste skarpsynhet, att följa med en vidlyftig sak, att reda inträffade förhållanden, att genomskåda hela advocaturens magiska dunstfrets, och att förlisa lagens strånga, ofrånkveliga bud med fordringarne af naturlig billighet *)), för att gifva ett utslag — det sista, ohjelpligen afgörande — värdigt att utgå i konungens namn, som tillhörigt sitt folk "att ingen förderwa eller förderfwa låta till lif, ära, personlig frihet och välfärd,

utan han lagligen förvunnen och dömd är." Justitiæ Stats Ministern, såsom Högsta Domstolens chef, och den hvilken således måste waka för inrättningens bibehållande i sitt ändamåtsmässiga sitt, har således ett lika hedrande, som ansvarsfullt och betydligt uppdrag, att alldrig förestå andra till ledamöter, än dem han, efter nogaste kändedom, är öfvertygad skola motsvara konungens fordringar och nationens wäntan.

Detta försväras icke litet, med anledning af den ringa grad af bildning grundlagen utfätter såsom beting för rättighet att wänta plats i Högsta Domstolen. De blifwande ledamöterna skola blott, enligt orden i Regeringsformen, — hafwa fullgjort hwad författningarne föreskrifwa dem, som uti domare embeten må nyttjas. Om nu också dessa föreskrifter äro något sträpta emot hwad de woro år 1809, då detta bud i Regeringsformen bestämdes, så förutsätter dock ännu den lilla examen, som för rättighet att inträda i rättegångs werken erfordras, ingen grundelig, allmän humanistisk bildning, utan är blott i selskaps werket ett uppreparande af läror, hwilka, emedan de icke hafwa någon allmänlig bildningsgrund att fästas sig wid, på snerdelaren af den tid förordnas, som blifwit använd för att läsa in dem. I en utländsk Journal har blifwit anmärkt, att någon Svensk litteratur, i detta ords högsta bemärkelse, ännu icke finnes utan nu först börjar att framspira. Därmed må nu wara huru det will; men wist är ämningarne, att wi ännu icke hafwa någon juridisk, såsom wetenskap, och det värsta är, att någon början till den ens knapt kan förspörjas, då de så försöken till lagkunskapens wetenskapliga behandling hos oss, t. ex. af Werionius Oyldestolpe, Mehrman Ehrensträhle, o. n. a. äro af en ganska gammal dato, samt utförda efter nu mera föråldrade grundsatser; och sedermera hafwa de skrifter, hwilka i denna wäg blifwit utgifna, varit lika ofsystematiska aggregater af tillfälligtvis hopletade författningar, som vår moderna lagkunskap är det. Desså äga wi i det nya lagförslaget, så långt det redan blifwit utarbetadt, det mest talande bewis på vår närwarande totala brist på juris konsulter, då det bästa man kan säga om detta lagförslag, är att det, i sina olika delar, erbjuder de allt säkrare och säkrare svären af ett redligt studium att på framtiden förtjena detta namn. Det är också allmänt medgifwet, att hela den juridiska bildningen måste antaga ett strängare och

*) För att ännu mera stadga öfvertygelsen om wikten af dessa fordringar i afseende på Högsta Domstolens ledamöter, må läraren påminnas om twenne af de i sednare tider märkwärdigaste mål, neml. det Halliska och det B. utbyta. Om det sbera lse på förband blifwit förklart, och när det sednare en gång företages till afgörande, hwilken anspråkning af omtänka måste icke användas å ena sidan, för att bibehålla wärdigheten och tillförlitligheten af ett det dyrbaraste och ansvarsfullaste af allt medborgerligt förtroende: det att wärda andras hälsa, under det de icke selskwa kunna se sitt till gods, och å den andra, att, om detta förtroende verkligt blifwit öfvertradt och missbrukadt, skada den sbande upprättelse; vidare för att hafwa kort närwarande för sig alla triande eller bindande omständigheter, framdragna under loppet af en widlyftig rättegång; att betänka huru möjligt set mot formaliteter kunna öfverses, då de af ofunnighet blifwit begagna, så snart man märker att en kunnigare motpart iakt på dem och på måjligheten ett de skulle kunna begås, berätat ett skydd för sin dåliga sak, eller att besinna, huruvida en på tiden länge utragen process, och således ett långvarigt lidande må kunna anses uppvägnande den icke kanske i alla omständigheter alldeles tillräckliga utredningen och bewisningen, m. m. på det att, så mycket möjligt är, det gamla ordspråket: summum jus summa injuria. icke må bestå i en dom, hwilken såsom ansedd utgående från rättshäns och upplysningens högsta representant inom samhället, eller från konungen, bär förlissa ådrag lagenligheten med naturlig billighet!

lärdare skaplymne, i fall någon vetenskaplig lagfa-
renhet i Sverige skall uppstå.

Då ett folks lag är den fullmogna frugten af
des bildning, des allmänligt uppfattade rättsbe-
grepp och des förhållanden under ett wißt tidsrum,
samt de för handen warande modificationerna af la-
gen äro följder af bildningens fortskridande och förän-
drade omständigheter, liksom af de inslytanden som
andra åldre och nyare folkslags inrättningar haft på
det folket, hwars lag är i fråga, så följer påtagli-
gen att ett till botten genomfördt och widsträckt så
historiskt, som philosophiskt studium, är den grund-
läggande förberedelsen till en vetenskaplig lagkun-
skap. Då det åter, för att använda denna kunskap
wid förekommande fall, fordras en såler insigt i sinnes-
rörelsernas uppkomst, inslytanden och associationswerk-
ningarne, samt att på ett bindande och öfvertygande sätt
kunna uttala slutsatserna af en anställd pröfning, så
följer, att studium af lagarne måste åtföljas af ett li-
ka grundeligt af psychologie, — emedan hwarje brott-
måls ransakning intet annat är, än ett skarpt iakt-
tagande af själens inre verkningar, uppenbarade ge-
nom sinnesrörelserna —, samt af logik; ty en dom
är icke annat än en kedje-syllogisim, i hwilken det
erkända brottet och lagstadgandet utgöra öfversatser-
na och tillämpningen slutsatsen. Men då intet psy-
chologiskt studium kan hafwa grund och hållning, ut-
tan i philosophien i allmänhet, den der ensamt in-
nehåller förklaringen och utvecklingen af de rätts-
principer, på hwilka all lag ytterst måste hvilat, så
följer, att endast den förtienar att kallat juris con-
sult, som med sitt studium af lagarne förenat det af phi-
losophien i hela sitt omfång. Huru mycket felat icke då att
förtiena denna benämning för dem, hwars hela huma-
niska studium inskränker sig högst till sammanletandet
af några latiniska phraser, i en så kallad *chria*, samt i några
utanlärar af en partiel, och alltså icke begripen naturrätt?

Om Gymnastik.

(Slut fr. No 76.)

Huru wäl Hr Ling uppfattat och för sig sielf till
klarhet utvecklat gymnastikens idé, kan hwar och en
förwisa sig, som will taga närmare kannedom om
dem, hwilka under en mängd af år genom hans me-
thod blifwit till hälsan förbättrade eller återställda.
Men Hr L. har icke blott sålunda gagnat det all-

männa, ehuru gymnastikens stora wigt härigenom
blifwit fullkomligen ådagalagd, han har och till-
lita på det kraftigaste inwertat uppå den uppwa-
rande generationen, och hwar och en yngling som
genomgått t. ex. Carlbergs frigs-academi, skall sä-
kert i en framtid bewittna den stora fördelen af dy-
lika inrättningar, der icke endast själen njuter ut-
derwisning, utan äfwen kroppen physiskt stärkes och
bewaras från utswäfningar och weskighet, hwilken
ty wärr alltför mycket will bemäktiga sig wår nation.

Slutligen wilsa wi anföra, hwad en af wåra
berömda läkare, professor Gadelius, yttrar om gym-
nastik i sin Årsberättelse för 1821 (pag. 43—45.)

Gymnastikens inslytande så wäl på hälsans
bibehållande som sjukdomars försummad. Hwar och en
erkländ, ehuru ej sällan försummad. Hwar och en
winer muskeltyrka genom öfning, och det företrä-
deswis i de muskler som öfwas. Deremot förslamat
all irritabilitet eller muskelkraft genom lättia och
owerksamhet, och denna lamhet sprides från de irri-
tabla till de med dem intimt förenade reproductiva
och sensibla phaenomenen. Öfningen måste likväl
afpassas; ty för stark ansträngning uttömmar kro-
ppen. Genom rörelser lefwa wi, bestämma wår wer-
ksamhet, söka wår föda och tillfredsställa wår be-
hof: genom dem utbildas kroppen bäst och förnämligast;
digestionen stärkes, onloppet och andedräg-
ten befordras, bröstet utwidgas, blodet beredes så-
des kraftigare och med mera trådämne, hwarigenom
nutritionen för musklerna ökas och irritabiliteten
tilltager, afföndringarne och uttömmingarne ske or-
dentligt; hufsets strålar kastas inom det rörliga öga
och ljudets strålar modifieras genom inre dratts-
relse organer. — Rörelserna hindra den dispropor-
tion af kärlfylnad, som gör congestioner, infarcter,
haemorrhoider, isterbukar, känsla af tröghet och
tyngd, öfwerflöd af fetma och många andra af wår
tids främpor och förtidiga ålderdom. — — —
bland medicinska gymnastikens hufwudsakliga för-
målar är äfwen ett, att genom rörelser få trötta och
wanställda lemmar i sin rätta ordning. — — — När
en dag gymnastikens wettenskap blir ett rift och be-
ständigt fält för ytterligare forskningar, då skall det
konst i samma mån blifwa användbar och wi-
tig för statens allmänna och medborga-
nes enskilda hälsotillstånd." *Dyn*

Stockholm,

Tryckt hos C. F. Wennerström.

Lördagen den 30 September 1826.

Svrites Nyheter.

Stockholm. Hans Majestät Konungen afreste för-
tidne gårdag till Rosersberg, och tros icke återkom-
ma derifrån förr än i nästa vecka. Den öfriga
Kongl. Familjen läser i dag inslotta från Drott-
ningholm.

I den följande torsdag hållna Stats Conseil
lära några befordringar af wigt icke hafwa ägt rum.

Den nya Presidenten i Svea Hof-Mått såges
nästa lördag komma att göra sin inträde.

Stats-Secreteraren Dandwardt är för några
dagar sedan återkommen från sin resa, och låter res-
dan hafwa åter inträdt i utöfningen af sitt emdets.

Om Uppfostran och Underwisning.

Om man ser orden uppfostning och underwisning
skrifwerlade med hwarandra, såsom om de wore likbe-
tydande. Likwäl utmärka de någon ting alldeles ös-
kta. Uppfostran är den utbildning till hjerta, lyn-
ne och character, den beredelse till wärdighet af ett
högre tillstånd än detta jordiska, hwilket menniskan,
under oafbrutna förhållanden med andra menniskor,
beta lifwet igenom gifwer sig sjelf, och hwilket ber-
före åt hwarje individ meddelar det inre utmärkan-
de, hwarigenom han skiljes från alla andra. För
uppfostning, uti egentelig mening, kan således intet
göras (så des förtigång beror endast af de egna
kräfternas öfning), mera än att erbjuda medel för
öfningen af dessa krifter och framwisa det ideal, ef-
ter hwilket de sjelfständigt och säkert må fortwerka.

Desa medel beredas af underwisningen, hwilken om-
fattar de insigter och kunskaper, dem den ena men-
niskan meddelar den andra. Att tala om underwis-
ningen, likafom den wore ändamål, är således att
icke förstå sina egna ord. Äfwen den underwisning,
som affser wisa tillstånd och belägenheter inom sam-
hället, tjenar blott till medel för den uppfostning,
hwilken hwarje menniska inom denna belägenhet må-
ste gifwa sig sjelf.

Äfkom uppfostning gifwer hwarje enskild sitt ut-
märkan- de hwarje, gifwer den äfwen åt folksagen det
hwar man kallar Nationalitet, eller det, som
i förening med det egentliga hos mennigheten och dess
wanna bildnings höjd, skiljer det ena folket från det
andra samt bildar dess egenheter. Då hwarje folkslags
egentliga wärde består här i, och detta wärde, denna
nationalitet, af hwarje dess medlem måste representeras,
om han skall uttråda såsom ett wärdigt barn
af ett wist folk, så böra också de inrättningar den-
na nation widtager, för att genom de enskilda ut-
bildas sig sjelf i massa, afse denna fordran, eller wa-
ra nationella, och således äfwen, om folket genom sin
representant: sin regering, widtager åtgärder för al-
la de enskildes underwisning, måste denna äfwen
wara nationel, d. ä. åstymde att förena det menni-
gheten i allmänhet bildande, det som leder till be-
stämning af hvars och ens bestämmede, såsom menni-
ska i allmänhet, med det som specielt utmärker
henne såsom medlem af ett wist folk. Så wi-
da denna fordran icke wid den offentliga under-
wisningen, under alla dess utvecklings grader, iakt-
tages, är den selaktig och för till förwända resultatet.
Emedan den mensliga inrättningen så bestämt

